

Halászzati Lapok

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

XI. évfolyam

2010/
augusztus

A Haltermelők Országos Szövetsége és TermékTanácsa
információs és marketing hírlevele

SZERKESZTI: Szerkesztő Bizottság • FELELŐS SZERKESZTŐ: Hajtun György

Vissza a gyökerekhez!

Nem csak szavakban, tettekben is megmutatkozik a szövetség megújulási szándéka. Júliusban két alkalommal, 9-én és 27-én is összeült az ügyvezetés, mégpedig a felügyelő bizottsággal közösen. A küldöttgyűlést július 29-ére hívták össze, amelyen a két előző ülésen elfogadott dokumentumokat vitatták meg és fogadták el. A küldöttgyűlésen határozat született a szövetség tevékenységének megújításáról és szeptemberben új alapszabályt fogadnak el és tisztségviselőket választanak meg. Dr. Orosz Sándor ügyvezető elnök vitáiratban fogalmazta meg azokat a gondolatokat, amelyek a jelenlegi helyzetet alapul véve kijelölik a változás lehetséges irányait.

A küldöttgyűlésen élénk vita alakult ki a szövetség megújulási lehetőségeiről. Jó alapul szolgált a vitához az ügyvezető elnök által készített vitáirat. Ebben Orosz Sándor kifejtette: a Haltermelők Országos Szövetsége és TermékTanácsa és jogelődje 1957. évi megalakulást követően több átalakuláson (megújuláson) ment keresztül. A 2010. május 26-ai közgyűlésnek az ügyvezetés és a felügyelő bizottság 2009. évi beszámolóját elfogadó döntése alapján megállapítható, hogy radikális megújításra szorul mind a stratégia, mind a testületi fórumrendszer, mind pedig a érdekképviselet munkaszervezete, mind pedig a működés anyagi-technikai háttere.

A stratégia megújítása

A stratégiát egy önkéntes alapon működő szervezet esetében a tagok artikulált céljai határozzák meg. A Haltermelők Országos Szövetsége stratégiai céljait az alapszabály, továbbá a tisztújító közgyűlések ilyen tárgyú, öt évre szóló, legutóbb 2007. február 16-án elfogadott döntése tartalmazza. A 2007. évi határozat 1. pontja a következőképp szól: „A nemzeti tervezési és programozási folyamatban való részvétel, amelynek alapvető célja, hogy a magyar halászság támogatottsági szintje megkétszereződjön.” Figyelemmel a Haltermelők Országos Szövetsége és a Halászzati TermékTanács 2004. év végi összeolvadására is, ez idáig a fő stratégiai cél az egységes szervezeti keretek között folytatott össz-ágazati érdekképviselet volt. Hibás volt-e ez a cél? Az akkori eszünk szerint: nem! Sikerre

Szilágyi Gábor társelnök vezette a küldöttgyűlést

vezetett-e? Az ágazati támogatottságot nézve – majd meglátjuk (talán igen), az ágazat egységét nézve viszont bizonytalanul állíthatjuk, hogy a stratégia megbukott! Május 31-én, Szarvason megalakult egy új haltermelői érdekképviselet, a Magyar Akvakultúra Szövetség. Az alapítók zöme a Haltermelők Országos Szövetsége és nemrég kilépett tagjaiból verbuválódott. Az új szervezet elnöke a Haltermelők Országos Szövetsége tagja, HAKI főigazgatója (küldött, a Pontytenyésztő tagozat vezetője), de az alapítók között található a Haltermelők Országos Szövetsége egyik jelenlegi társelnöke is. A szervezeti egység mítosza szertefoszlott, de ez csak azért következhetett be, mert össz-ágazati egység soha nem is volt! Ezt tetézte a tisztségviselők közötti bizalmatlanság, az emiatt megosztott – időnként önkényes – és egymással is vitatkozó képviselet. Mindez kiszáradt a munkamórára és a teljesítményre is!

Tartalom:

Tájékoztató a halastavi környezet-gazdálkodási program (HKP) idei beindításának lehetőségéről	3
Kell-e halász a Balatonon?	4
Egy kitüntetés, és ami mögötte rejlik	5
Új halász érdekképviselet alakult	6
Szakmai út Horvátországba	7

Tudjuk jól: a szervezet haltermelői érdekképviseletté vált és legfeljebb az országos horgászjegyhez vízterületet biztosító tagozatának tevékenysége során bukkannak felszínre valóban természetes vízi halászati kérdések. Vagy nézzük meg a Nemzeti Halászzati Stratégiát s az ezen nyugvó Halászzati Operatív Programot! Bántó a termelés túlsúlya! A támogatási kérelmek első benyújtási időszakában beérkezett 78 kérelem között egyetlen természetes vízi halászzattal kapcsolatos nem akadt. Itt van csaknem 47 millió euró és meglehet, hogy egyetlen eurocent sem jut el a gyökerekhez! Ez még akkor sincsen rendjén, ha tudjuk, hogy a természetes vízen gazdálkodók többsége – tógazdaságaik és/vagy halfeldolgozóik révén – részesülnek (részesülhetnek) e támogatások többségéből. E ténnyől kiindulva nincs értelme belemenni új támogatási forrásharcokba, hiszen a támogatások alanyi jogúak, vagyis azok a haltermelőket szervezeti hovatartozástól függetlenül megilletik (igénybe vehetik azokat). Eddigi stratégiánk egyértelmű megtagadása volna, ha a Magyar Akvakultúra Szövetséggel ellenséges viszonyt akarnánk kialakítani. A közös érdekek képviseleténél legyünk egymás partnerei – ez a Haltermelők Országos Szövetsége tagok érdeke –, ebben a partneri viszonyban viszont végesszük sokkal a korábban is folytatott munkánkat jobban, igényesebben és átláthatóbban! Emellett azonban stratégiai irányváltás is szükséges!

„Vissza a gyökerekhez” – hangzott el többször a stratégia megújítása kapcsán.

(Folytatás a 2. oldalon)

Vissza a gyökerekhez!

(Folytatás az 1. oldalról)

Nyilvánvalóan nem mindenki ugyanarra gondol e véleménye hangoztatásakor. Az ősalapítók az állami tulajdonban lévő természetes vizek halászati bérlői, a szövetkezetekbe tömörült halászok voltak! A gyökereknél csak természetes vizeket, az azokban élő halállományokkal való gazdálkodást és fogást, valamint az ezekkel foglalkozó embereket és közösségeket találunk. E gyökerek jelenkori megfelelőit kell beazonosítani, megnézni, hogy a Haltermosz tagjai között vannak-e ilyenek, van-e ebben a körben olyan veszélyeztetett érdek, ami szervezett védelemre és/vagy képviselőre szorul.

„Szövetség a természetes vízi halfogás fenntarthatóságáért.” Ez a gondolat akár stratégiai irányváltásul is szolgálhat. Megfelel a „vissza a gyökerekhez” követelményének, de egyben másról, jóval részletesebb tartalomról (is) szól. Egy ilyen stratégiaváltás mindenképpen érdeke a horgász-halász vízkezelésben érintett Haltermosz-tagoknak, de hívószó lehet nem tag vízkezelők (horgászok, önkormányzatok) számára is. E váltást aktualitássá teszi a halászatról és horgászatról szóló törvény felülvizsgálatának megfogalmazott, de részleteiben még ki nem munkált gondolata is. A természetes vizekben érdekelt tagjaink – az ősalapítókhoz hasonlóan – az aktuális (vagy mindenkori) hasznosítók (vízkezelők)

ügyi és anyagi biztonságát, a vizek jó ökológiai állapotának megőrzését és fenntartását stratégiai kérdésként kezelik! A gondolat mindenképpen tartalmazza az ősalapító természetes vízi halászati hagyomány ápolását és védelmét. Halászként, ráadásul a haltermelők szelárnyékában minderre kevés esély mutatkozik. Önmagunkat horgász-halász vízkezelőként is megjelenítve az esélyek sokkal biztatóbbnak tűnnek.

Összegezve: a Haltermosz ne forduljon szembe eddigi stratégiájával, tagjai érdekében működjön együtt az új akvakultúra szövetséggel (pl.: HOP 3. tengely, halászati promóciós intézkedés), az érdekképviselő során azonban helyezzen nagyobb hangsúlyt a természetes vízi halfogás fenntarthatóságára, szervezze be soraiba a horgász-halász vízkezelőket és a természetes vízi halfogásban érdekelt más szervezeteket.

A testületi fórumrendszer megújítása

A Haltermosz jelenlegi testületi fórumrendszere nem tudta betölteni hivatását, ami a feloldhatatlan kölcsönös tagi bizalmatlanság eredménye. A bizalmatlanság nem oldódott, ráadásul súlyos működési zavarok léptek fel. Az idevezető okok túlnyomó többségében egyes személyekhez kötődnek, de maga a konstrukció sem nyerte el a tagság többségének bizalmát. Ma

kevésbé érzik magukénak a tagok a Haltermoszt, mint bármikor ezt megelőzően!

Vissza kell térni a Szövetség hagyományos testületi vezetési rendszerére (közgyűlés, elnök, elnökhelyettes(ek), elnökség, bizottságok, tagozatok). A régi (ismert) fórumrendszer újraélesztése enyhítheti a feszültséget, de látni kell: ha a leendő elnök – akit a tagok (tagi képviselők) sorából választ a közgyűlés – megosztó személyiség, vagy tevékenységét magánérdekűnek ítélik (vagy tényleg az!), akkor nem lehet megújulásra számítani és a szervezet teljes szétesése szinte elkerülhetetlen! A visszaállás megszünteti az ügyvezető elnöki tisztséget és ezáltal a se nem elnök, se nem igazgató állapotot; az elnökség által kinevezendő igazgató státusza pedig egyértelműen munkaszervezet-vezetői funkciót jelent.

A váltás a stratégiai megújulástól függetlenül is szükséges, de tartós eredményt csak a kettő együtt hozhat. A stratégia módosítása nélküli váltás „csupán” a maradó tagok számára nyújthat a tagi élmények szintjén is megélt hatékonyabb és erőteljesebb érdekképviselőt. Ez természetesen önmagában is fontos és kívánatos, de a szervezet egésze számára állandósítja az ágazati képviselőtért – akarva-akaratlanul – folyó versenyt az új akvakultúra szövetséggel.

Itt érdemes a „vissza a gyökerekhez” gondolat egy másik olvasatát is görcsös alá tenni. A jogelőd az ősalapítók önkéntes összefogása eredményeként jött létre, a Haltermosz pedig az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény szerint működő társadalmi szervezet, vagyis a szervezet működése során a tagok akarata szent és sérthetetlen! A szervezet életében minden eddigi változás ezen elv érvényesülésével következett be. Lényegében a tagok szuverén döntéseinek sorozata vezetett a haltermelői képviselő ideájához, ezen stratégia időleges sikereihez, de ennek mostani bukásához is. Ez a megállapítás nem a felelősség áthárítása, pusztán ténymegállapítás! Következik belőle viszont az, hogy a Haltermoszhoz ragaszkodó tagok minden (változtatási) igényét ki kell elégíteni!

A stratégiai nyitás új szempontot hozhat a lehetséges tisztségviselő kiválasztásába, új potenciális tagi kört (horgász-halász vízkezelők) szólít meg, új képzési tevékenységek (vízkezelés, horgászat, idegenforgalom) beindítását feltételezi (a régiek egyidejű felújítása mellett), s megfelelő horgászjegy-kiadási politikával új alapokra helyezheti a szervezet gazdálkodását. A szervezet továbbra is szereplője maradna az EU halászati és akvakultúra-termék piacának (pontytenyésztő tagozat, intenzív tagozat, horgászati igényeket kielégítő tógazdasági haltermelés), de mind hazai, mind pedig nemzetközi vonatkozásokban

A küldöttgyűlés az alábbi határozatot fogadta el:

1. a Szövetség megújítása érdekében folytatandó munka alapjául elfogadja a „Vitairat és előterjesztés a Szövetség és működése megújítása érdekében teendő intézkedésekről” című dokumentumot;
2. elfogadja az alapszabály módosítására vonatkozó előterjesztést és javasolja a tagságnak, hogy az alapszabály módosítását támogassák;
3. a 2010. évi szeptember hó első teljes hetének (szeptember 6–10.) az előkészítő bizottság által meghatározandó napjára és helyszínre összehívja a Szövetség közgyűlését Budapestre;
4. a közgyűlés napirendjére a következő kérdéseket tűzze:
 - a Szövetség stratégiai irányváltása;
 - a Szövetség alapszabályának módosítása;
 - a Szövetség stratégiai irányváltásával összefüggő tisztújítás végrehajtása a módosított alapszabály szerint;
5. a fenti célú közgyűlés előkészítésére a felügyelő bizottság elnöke vezetésével működő ún. előkészítő bizottságot bíz meg. A bizottság tagjai a felügyelő bizottság tagjai és a társelnökök. Az előkészítő

bizottság titkára az ügyvezető elnök. Az előkészítő bizottság lássa el a tisztújítással összefüggő jelölő bizottsági feladatokat és határozza meg az előterjesztők, valamint az ülést vezető elnök személyét;

6. a közgyűlésre a tagokon kívül a Szövetség alkalmazottait és a Halászati Lapok főszerkesztőjét kell meghívni;

7. kezdeményezi, hogy a közgyűlés a tisztújítást érintő ügyekben a következő döntéseket hozza:

- a tisztségviselő mandátuma a közgyűlés napjával kezdődő öt évre szól;
- egy elnökhelyettest kell választani;
- minden tagozat egy fő elnökségi tagot delegál;
- a felügyelő bizottságba az elnök mellé négy tagot kell választani;

8. kezdeményezi, hogy a tagozatok a közgyűlést megelőző időszakban (2010. augusztus hó) tartsák meg delegált elnökségi tagjuk személyéről döntő taggyűléseiket.

A küldöttgyűlés egyhangú szavazással fogadta el azt a kiegészítést, hogy a szövetség nevének megváltoztatására a küldöttek tegyenek javaslatot, s az összegyűlt javaslatot a taggyűléseken vitassák meg.

új kapcsolatrendszer kiépítése és működését válna lehetségessé és szükségessé.

Mindez új szint is hoz a tagokkal való tördés kívánatos megújításához (tagi fórumok, konferenciák, képzések és továbbképzések a természetes vízi halfogás fenntarthatósága, az ehhez szükséges környezeti, társadalmi és gazdasági feltételek, s mindezek szabályozásának kérdései ügyében). A HOP 3. promóciós pályázatának sikere is jelentősen javíthatja a Haltermosz tevékenységének tagi megítélését.

A jelzett változások programozottan és tervszerűen végrehajthatók, s a Haltermosz ezáltal az egyes bevételi jogcímei arányát és jelentőségét. Külön – részben a stratégiaváltástól függetlenül kezelhető/kezelendő – kérdés, hogy mi legyen az Ivadéknevelő Tógazdasággal? Dinnyés jogi státuszának változatlansága esetén számolni lehet a

A működési feltételek megújítása

A Szövetség továbbra is társadalmi szervezet marad, vagyis a működés gazdálkodási elveiben nincs semmiféle változás. A stratégiaváltás azonban érinti a bevétel szerkezetét, illetve az egyes bevételi jogcímei arányát és jelentőségét. Külön – részben a stratégiaváltástól függetlenül kezelhető/kezelendő – kérdés, hogy mi legyen az Ivadéknevelő Tógazdasággal? Dinnyés jogi státuszának változatlansága esetén számolni lehet a

dinnyési árbevételrel, de számolni kell bizonyos investíciókkal is (e célt szolgálta a fejlesztési tartalékképzésről szóló közgyűlési döntés). A támogatások és pályázatok vonatkozásában a stratégiaváltás a Szövetség esetében az Európai Halászati Alaptól való „függőség” oldását is jelentheti. A változó stratégia sokkal inkább „zöld civil szervezetként” való működést feltételez, ami utat nyithat az ilyen célú EU-s és nemzeti források felé. Ez a nyitás nem jár a HOP-tól remélt forrás-lehetőségek elenyészésével.

Az egyesületi jogról szóló 1989. évi II. törvény előírásai értelmében társadalmi szervezet elsődlegesen gazdasági-vállalkozási céllal nem alapítható, de – célja megvalósítása gazdasági feltételeinek biztosítása érdekében – gazdasági-vállalkozási tevékenységet is folytathat. E rendelkezések képezik a dinnyési tógazdaság működésének jogi alapját. Ha tehát a megújuló Szövetség működésének biztonságához szükséges, Dinnyés változatlan formában működhet tovább. A Szövetség működésének megújítása ügyében nem is az a kérdés, hogy legális-e a tógazdaság működése, hanem az, hogy Dinnyés jogi státuszának megváltoztatása szükséges-e pl. a stratégiaváltáshoz, illetve járhat-e számottevő előnyökkel a változtatás?

A tógazdaság adott keretek között való működtetése biztos, hogy kizárja annak a

lehetőségét, hogy a Magyar Köztársaság a Haltermosz – a Tanács 1999. december 17-ei 104/2000/EK rendelete szerint – ágazati szervezetnek ismerje el. Ilyen elismerés ugyanis nem adható olyan szervezetnek, amely halászati termékek, illetve az azokból előállított termékek termeléséhez, feldolgozásához vagy értékesítéséhez kapcsolódó tevékenységben saját maga részt vesz. (A rendeletben előírt további feltételekkel egyébként a Haltermosz részben rendelkezik, illetve a hiányzókat meg tudja/tudná/tudta volna teremteni.) Eldöntendő, hogy mivel jár jobban a szervezet: az ágazati elismerés (közvetlen pénzzel nem járó) megszerzésével, avagy Dinnyés működtetésével. Eddig – bármikor szóba került az ügy – Dinnyés megtartása mellett szólt a döntés. Az is igaz, hogy az ügyet mindig más megfontolások vették körül, ami pedig a Haltermosz történeti sajátosságai, az ágazati döntéskori állapotával és Dinnyés – mint vagyon – speciális alapszabályi státuszával van összefüggésben.

Összegezve: a szervezet működését biztosító feltételek elégségesek ahhoz, hogy a szervezet tovább tudja folytatni tevékenységét. A stratégiai nyitás ügyében hozandó döntés függvényében a feltételek körében bővíthet a szervezet mozgásterét. A stratégia konzerválása ugyanakkor e tekintetben is szűkebb mozgásteret eredményez.

Tájékoztató a halastavi környezetgazdálkodási program (HKP) ideji beindításának lehetőségéről

1. *Dacian Cioloș*, az Európai Bizottság mezőgazdasági biztosa elutasította annak lehetőségét, hogy a Magyar Köztársaság az ÚMVP agrár-környezetgazdálkodási programjai között meghirdethesse a „Magas természeti értékű vizes élőhelyek megőrzése és fejlesztése” célprogramot. Az elutasító válasz sajnos azt jelentette, hogy az extenzív halastavi agrár-környezetgazdálkodási program támogatásának újraindítására tett minden korábbi lépés hiábavalónak bizonyult. Miért ragaszkodott a Haltermosz vezetése ehhez a megoldáshoz? Formálisan azért, mert a közgyűlési döntések ezt írták elő. Erdemben pedig azért, mert csak ezen az úton lehetett volna biztosítani, hogy a program folytatását vállaló tagjaink legalább a korábbi támogatási szintnek megfelelő összeghez (203 euró/ha) hozzájussanak.

2. 2010. március 24-én az ügyvezetőség kezdeményezte, hogy a Halászati Operatív Program (HOP) keretei között kerüljön kiírásra az „Extenzív halastavak agroökológiai potenciáljának fenntartása” program. Ennek a 17 millió euró végösszegű programnak a támogatását 50–50%-ban európai és nemzeti források biztosíthatják. Az európai forrás (8,5 millió euró) a HOP 2. és 3. prioritási tengelyeire tervezett EHA-források megfelelő átcsoportosításával biztosítható; a hazai forrást pedig az átcsoportosítandó EHA-forrásokhoz rendelt nemzeti kiegészítés, továbbá az ÚMVP-ben tervezett, de még nem nyitott vizes élőhelyes célprogram (régis AKG) szerint a halgazdálkodás támogatására szánt nemzeti rész (számítottan: 5,912 millió euró) jelentené. A javaslatot a HOP Irányító Hatósága elfogadta.

3. Ismert, hogy minden javaslat két különböző támogatottsági szintű célprogramot tartalmaz: I. Vizes élőhely fenntartási célprogram, II. Vízimadár-élőhelyvédelmi célprogram. Az is köztudott, hogy a HOP-pénzekből realizálódó minden javaslat a koráb-

bihoz képest kisebb összegű támogatással számolhat. Az ügyvezetőség javaslata értelmében az I. célprogram esetében a korábbi támogatási összeg 65%-a, a II. célprogram esetében pedig a korábbi támogatási összeg 77%-a lenne kifizethető. (A hortobágyiak eredeti javaslatában ezek a számok: I – 56%, II – 87%). A HOP Irányító Hatósága – a mérték konkrét meghatározása nélkül – úgy nyilatkozott, hogy a végleges szám várhatóan a két javaslat közötti érték lesz.

4. A közgyűlés a HKP kiválasztási kritériumait 2010. május 26-án véleményezte, az ekkor született döntések alapján készült szövegszerű módosító javaslatokat (lásd: melléklet) a HOP Monitoring Bizottsága június 7-én megtárgyalta, és – a takarmányozási hozam-előírás törlését kivéve – elfogadta azokat. (Véglegesített emlékeztetőt az ülésről még nem kaptunk.)

5. A 2010. június 14-ei szakmai egyeztetésen megállapodás született arról, hogy a kiválasztási kritériumokban szereplő „természetvédelmi oltalom alatt álló terület” fogalmának meghatározásánál a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 28.§ (1) bekezdése szerinti területek fognak szerepelni. Ezek mindegyike Natura 2000 terület is egyben, de a kiadásra kerülő jogszabály a területek Natura 2000 besorolását, mint feltételt, nem fogja tartalmazni.

6. Minden akadály elhárult a HKP ideji indításához szükséges miniszteri rendelet kidolgozásának útjából. Véleményezendő előterjesztést viszont még nem kapott a Haltermosz.

Összegezve: komoly esély van a tagjaink számára kiemelt jelentőséggel bíró környezetgazdálkodási támogatás ideji indítására. A támogatás hektárra vetített nagyságrendje az I. célprogram esetében a korábbi AKG támogatás 62–64%-a, a II. célprogramba kerülők esetében a korábbi támogatás 80–85%-a lehet.

Kell-e halász a Balatonon?

Az időjárás nem kedvezett a strandolóknak június 26-án Csupakon, ahol a 4. Hal és Bor Ünnepet rendezték. Kedvezett viszont a halfőzőknek, akik az idén is összemérték (főző)tudásukat. A versenyzők között volt Tölg László, a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsának munkatársa is és minden elfogultság nélkül mondhatjuk, hogy a halászléje jól sikerült. Aki csak megkóstolta, Lacinak adta a koronát, amit az is igazolt, hogy gyorsan kiürült a bográcsa, nem egy vendég többször is kért az ételből.

A vendégek között Trokán Péter színművész-szel is találkoztunk. A régi barátság okán igencsak megörültünk egymásnak, s természetesen volt, hogy néhány szót váltsunk a munkájáról és a halról.

Péter ma is dinamikus, láthatóan jól érzi magát, „a helyén van”, és lelkesen beszél a munkájáról. Egy kis visszatekintést is megengedünk magunknak. Nyolc éve, hogy a Madách színházból elment a Nemzeti Színházba, Jordán Tamás igazgatása alá, ahonnan három éve mindketten Szombathelyre „költöztek”. Nem bánta meg, nagyon jól érzi magát, már csak azért is, mert egy új színház kialakításában vállalhatott kulcsszerepet. Jordán Tamás három éve küzd azért, hogy Szombathelyen megépüljön egy színház. Két éve ideiglenes helyen tartják az előadásokat, s végre az őszi szezonra, októberben már az új épületben kap helyet a társulat. Ez a honvédség művelődési háza, amelyet szinte a földig romboltak, hogy aztán újjáépítsék a színházi igényeknek megfelelően.

Mint minden új magyar színháznál, Szombathelyen is Madách Imre: Az ember tragédiája című darabbal nyitnak. Péter kétszer már eljátszotta a Lucifert, egyszer a Nemzeti Színházban, egyszer pedig a Madách Színházban, most több kisebb szerepben jelenik meg (Péter apostol, Gábor arkangyal) a színpadon. A Pigmalionban Higgins professzor szerepét játssza, Heltai Jenő Naftalin című darabjában az egyik főszerep is az övé. A közönség imádja a darabokat, régóta várták már a szombathelyiek, hogy saját színházuk legyen. Most már van, és igen nagy becsben tartják a színészgárdát.

A természet, a víz, a horgászat örök szerelem a színész életében. Említjük az erdészetet is, amelyről mosolyogva jegyzi meg, hogy az munka volt, ő volt akkoriban a legjobban kereső erdész az országban. Nyáron kiköltözik Palóznakra, ahol szőlője és présháza is van. „Szerencsés vagyok, mert az utolsó darabban már nem szerepeltem, így május óta itt vagyok, innen járok dolgozni is, ha kell” – teszi hozzá. A horgászás napi hobbi, ha csak nem esik, kinn van a vízen. Most jól jönnek a halak, a nagy esőzések igen jót tettek a víznek, amely – Péter szavaival – „csodaszép”. „Tölg László limnológus barátom a megmondhatója, hogy évtizedek óta nem volt ilyen tiszta a Balaton, mint most” – hangsú-

lyozza. Sőt, ez a tisztaság már a horgászatot is zavarja, mert ha a szél megáll, akkor tőfenéig lehet látni, ezt pedig a hal nem kedveli, elbújik. Pedig a halak egészségesek, szépek. Péter szerint három keszegből már jó családi ebédet lehet készíteni, de fognak süllőt (ráadásul stégről és ilyen időben!). A pontyot „ki kell ülni”, erre még Péternek nem volt ideje, majd augusztusban.

Péter a színész horgászválogatott tagjaként is járja az országot. Nemrégiben rendezték a X. Hankó Attila emlékversenyt Gyirmóton, amely az egyik legjobb horgász-tó. A győztes több mint 18 kilogramm halat fogott, az átlag elérte az öt kilogrammot. Pakson lesz a FIDESZ-kupa horgászverseny, ahová két napra a színészek válogatottja is elutazik augusztus utolsó hétvégéjén. Persze időnként nehéz az időpontokat egyeztetni. Reviczky Gábor például azért nem utazik augusztusban Péterekkel Norvégiába, mert filmet forgat (Zimmer Feri 2.). Norvégiába egyébként már hatodik alkalommal utazik el a csapat: „Jó a buli, a Sarkkörön túra uta-

Tölg László kiváló halászlét főzött

zunk, ahol egy horgásztelepen fogadnak minket. Egy ember sincs a közelben, a vízparton több házból álló horgásztelep van, ahol a kifogott halat konyhakészre lehet készíteni” – mondja. Leginkább tőkehal, laposhal, farkashal, vörös sügér a zsákmány, amit aztán filézve lefagyasztanak és hűtőlá-dában hazahoznak. Péternek 25 kilogramm halfilé egy évig is kitart, mivel a hazai halakat is szívesen fogyasztja.

Ami a vizek állapotát illeti, Péter szerint igen sok jó horgászto, víz van az országban. A Balatonon is elindult egy kedvező folyamat, amióta leállították a halászatot, a halászokat kitiltották a vízről, s csak a busát szelektálják a fogásokkal. Péter üdvözlö ezt a lépést, s valójában egy aktív süllőprogramot hirdetne meg leginkább a Balatonra, legalább egy évig tiltaná a süllő fogását. Segítené az is, ha az angolna végleg eltűnne a vízből, mert az minden ikrát megeszik és a süllőfészkeket lerabolja. Ha a süllőprogram megvalósulna, akkor Európa egyik legjobb ragadozó vizévé lehetne tenni a Balatont, mert rengeteg a takarmányhal, a küsz és a keszeg. Az utóbbi időben pedig már több harcsát is fogtak a tó közepén. Ha a harcsapopuláció is felszaporodna, akkor még jobb lenne a Balatonon horgászni.

Tölg László is bele-belehallgatott a beszélgetésbe, s amikor a halászközl volt szó, akkor a maga véleményét sem rejtette véka alá. Megtisztelőnek tartotta, hogy a színész limnológus barátként említette, de míg a barátságot megerősítette, addig a limnológus minősítést túlzónak tartotta. „Agrármérnök vagyok és halász” – jegyezte meg. Nem érti, hogy Péter miért nem kedveli a halászokat. Nem érti, hogy miért ez az ellenszenv a balatoni halászzal szemben, azzal a gazdálkodással szemben, ami Közép-Európa legnagyobb taván tervszerű halgazdálkodást tud létrehozni. Dr. Woyanarovich Elek professzor az elmúlt évtizedekben számos alkalommal elmondta már, hogy horgászattal nem lehet halállományt szabályozni. Ugyanakkor egy közéleti személyiségnek nem tisztje ilyen kijelentéseket tenni, vélte László. Persze, a halászközlnek is vannak hibáik, de aki nem ül fel a lóra, az le sem esik. A természetes vízi halászzal nem lehet mindent tervszerűen végrehajtani, néha be-becsúszik egy-egy hiba a munkafolyamatba. De ha egy akkora vízen, mint a Balaton – aminek Trokán Péter valóban nagy szerelmese és védője is – öt évig nem folyik halászati tevékenység, akkor ott hal sem lesz, állította Tölg László.

A főzőversenyen egyébként Szomor Dezső egyéni vállalkozó halát főzték a versenyzők (egy mázsa pontyot hozott Csupakra ingyen), Tölg Laci Dinnyésről hozta a halászlének valót. A halászlé minősége nem az alapanyagon múlott...

H. Gy.

Egy kitüntetés, és ami mögötte rejlik

A Nemzetközi Szövetkezeti Napot július 4-én ünnepelte az Országos Szövetkezeti Tanács (OSZT). Sok jót, biztatót nem mondhattak az ünneplés okán sem, hiszen Magyarországon a rendszerváltás óta nem kedvelt a politika számára ez a gazdálkodási forma. Pedig sem Európában, sem a világ más földrészein sem tekintik a szocializmus maradványainak a szövetkezeteket, mert nem is azok. A „kisemberek” összefogása valósulhatott meg a szövetkezetekben, ahogy ezt a hazai halászati szövetkezeti mozgalom történetéből is kiolvashatjuk. Az OSZT új kitüntetését, a Szövetkezeti Erdemrendet alapított idén, s az első között Dr. Csoma Antalt, a Körösi Halász Szövetkezet elnökét is jutalmazták ezzel a kitüntetéssel.

A Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége (MOSZ) a Nemzetközi Szövetkezeti Napot az OSZT-től külön ünnepelte, ám amikor Horváth Gábor főtitkár bejelentette, hogy a MOSZ javaslatára Dr. Csoma Antal átveszi a Szövetkezeti Erdemrend kitüntetését, a zsűfoglalás megtelt teremben szinte mindenki tapsolt, és örült az elismerésnek. Az is elhangzott, hogy jó helyre került a kitüntetés, hiszen Csoma Antal több mint fél évszázadot töltött a szövetkezeti mozgalomban. (A MOSZ egyébként tavaly ítélte oda Csoma Antalnak az érdekképviseleti szervezet életműdíját.)

Az OSZT a Szövetkezetek Nemzetközi Szövetsége megalakulásának 88. évfordulójának tiszteletére alapította a Szövetkezeti Erdemrendet. Minden szövetkezeti ágazatból (kilenc van Magyarországon) egy-egy embert jutalmaztak. Az érdemrendet azok kaphatták meg, akik hosszú ideje tevékenykednek a szövetkezeti mozgalomban, s érdemi munkát is végeztek. Csoma Antal idehaza és a nemzetközi szervezetben is évtizedek óta dolgozik a szövetkezetekért, a kitüntetéssel ezt ismerték el. Húsz éven át töltötte be a Szövetkezetek Nemzetközi Szövetség Halászati Bizottságának alelnöki tisztét, s ez idő alatt a világ szinte minden pontján tartott előadást a halászati szövetkezeti mozgalomról. Bármennyire is „hihetetlen”, a magyar halászati szövetkezeti mozgalom – miként a magyar haltenyésztés is – világszerte ismert és elismert. A kitüntetett hazai tapasztalatokat felhasználva részben a szövetkezetszervezés, részben a halászat, a haltenyésztés és a haltechnológia témakörökben tartotta előadásait.

Csoma Antal mindig is hű maradt a szövetkezeti mozgalomhoz. A mai napig is halász szövetkezet elnökeként dolgozik, vállalva ezt a gazdálkodási formát. A rend-

Dr. Csoma Antal a kitüntetéssel

szerváltás utáni időszakban a szövetkezeti forma nem volt kitüntetett, politikai értelemben pejoratív módon említették a szövetkezést. Sok szövetkezet azért alakult át kft.-vé, részvénytársasággá, mert a törvények hátrányosan különböztették meg a szövetkezeteket. Az is jellemző a hazai mezőgazdasági vállalkozásokra, hogy sokan – az átalakulás ellenére – megtartották a szövetkezés alapelveit. Csoma Antal azért maradt a szövetkezeti név és elvek mellett, mert ezzel egyfajta példát is kívánt adni. A halászati szövetkezetek 1945-ben, a II. világháború végén már megalakultak, a halászok önként hozták létre ezeket a gazda-

sági szervezeteket, mivel csak így tudtak a bérlők helyére lépni. Később, az '50-es évek elején, amikor a mezőgazdasági szövetkezeteket – ugyancsak politikai céllal és eszközökkel – létrehozták, akkor a halászati szövetkezetek is a törvényi szabályozáshoz igazították a működésüket, és a nevükben is megjelent a Halászati Termelőszövetkezet (HTSZ) elnevezés. A szövetkezési alapelvek azonban nem változtak, a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően idehaza is ezeket az elveket követték, alkalmazták.

A magyar halászok szövetkezeti keretek között fogták a halat, míg a családtagok értékesítették a „zsákmányt”. Csoma Antal még jól emlékszik, hogy gyermekként a nagymamájával vitte a piacra a halat, amit a nagyapja fogott. A halászat és az értékesítés összekapcsolása nagyon is fontos eleme volt a szövetkezésnek, mert volt egy begyűjtőhely, ahonnan a halat aztán tovább küldték. A hazai halászati mozgalomban a szövetkezés tehát azokon az elveken jött létre és működtek, amelyek a világ más, fejlettebb országaiban is, mint például Japánban, Európában.

Az elmúlt húsz évben idehaza zajló folyamatok azonban nem éppen lelkesítőek. Szinte megszűnt a szövetkezeti élet azon formája, amely az együvértartozást, a sikerek közös ünneplését hivatott megjeleníteni. Egy-egy falu életében a szövetkezet jelentette a gazdasági tevékenységet, a kultúrát, a sportot, a rendezvények sokaságát. Csoma Antal szerint rohanó világunkba ezek már nem férnek bele, pedig kellene rájuk időt szakítani. S talán a szövetkezet megnevezésnél is halványodik a negatív megjelenítés, mert a politika is tudja, hogy szükség van a szövetkezetekre. Persze, másképpen, mint az elmúlt évtizedekben. A régi szövetkezeti szociális, kulturális gazdasági háló szétszakadt, újat kellene kötni, hogy ismét megjelenjen egy-egy térségben az együttgondolkodás, az együttműködés „szelleme”. Elég a széthúzásból, s talán a politika is beláthatná, hogy ha a világ más részein a fejlődés egyik alapeleme a szövetkezés, akkor idehaza sem kellene ezzel szembe menni, mondta végezetül Csoma Antal.

H. Gy.

Új halász érdekképviselet alakult

*A megalakult Magyar Akvakultúra Szövetség (MASZ) július 5-ére hívta össze azt a sajtótájékoztatót, amelyen, a bemutatkozáson túl, a szövetség programját, stratégiai elképzeléseit is ismertették. Az eseménynek a gödöllői Szent István Egyetem adott helyet. Csányi Sándor dékán (SZIE Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar) megnyitója után Váradi László, a MASZ elnöke, a HAKI főigazgatója mutatta be a szövetséget. A moderátori szerepet Szűcs István MASZ-alelnök, a Debreceni Egyetem tan-
székezet vezető egyetemi docense látta el.*

Váradi László azzal kezdte mondandóját, hogy a magyar halászati ágazat nemzetgazdasági súlyának megítélésékor az egyik leggyakrabban használt mutató a nemzetgazdasági és/vagy a mezőgazdasági GDP-hez való hozzájárulás. Ez az érték ugyan nem meghatározó, de a halászati ágazat multifunkcionális szerepéből következően sokkal jelentősebb gazdasági szektora a nemzetgazdaságnak. Számos ellátó és kiszolgáló ágazat léte, valamint a teljes rekreációs célú halászat és horgászat, illetve ezek gazdasági teljesítménye ezen szektoron alapszik. Mindezekon túlmenően, a fenntartható magyar halászati ágazat egyaránt ellát gazdasági, jóléti és természetvédelmi funkciókat.

„Atomizált” termelők

A magyar halászati ágazat (termelés + természetes vízi halfogás) éves étkezési hal termelési értéke mintegy 9–10 milliárd Ft, melyből a tógazdaságok étkezési haltermelése 6–6,5 milliárd Ft, a természetes vízi és horgász-étkezési halfogás 3–3,5 milliárd Ft. Ezzel az értékkel a halászati ágazat étkezési hal termelése 0,04 százalékkal járul hozzá a nemzetgazdasági GDP-hez. Az ágazatban dolgozók jövedelmi helyzetét jól mutatja, hogy az alkalmazásban állók nettó átlagkeresete az elmúlt tíz évben nem érte el a nemzetgazdasági átlag 75 százalékát.

A hazai pontycentrikus halászati ágazat a rendkívül gyorsan változó gazdasági és társadalmi környezetben számos hazai és nemzetközi szinten jelentkező problémával és kihívással szembesül. Ezek egyik csoportját alkotják a piaci problémák és kihívások, amelyek közül kiemelkedik, hogy jelenleg nem biztosított egy olyan szintű relatív árstabilitás a piacon, mint amelyet számos nyugat-európai országban már évtizedekkel elérték.

A problémák másik nagy csoportja a termeléshez kapcsolódik. Jelenleg is a ponty adja a hazai haltermelés mintegy 75 százalékát, viszont a termelési technológiák alig változtak az elmúlt évtizedekben, a termékfejlesztésről nem is beszélve. Az 1950-es években is annyi halat termeltünk

hazánkban, mint napjainkban. A hazai tógazdasági szektor minden eredménye ellenére sem készült fel az olyan újabb kihívásokra, mint az éleződő verseny az erőforrásokért (pl. a vizekért, a vizes élőhelyekért), a fogyasztói szokások változása, illetve az értékesítési csatornák átalakulása (pl. a szupermarket láncok szerepének dominánsá válása). Mindezek miatt szemléletváltásra és innovációra van szükség, hogy a hazánkban megtermelt halmak (kiemelten a pontynak), mint terméknek a megítélése javuljon itthon, illetve külföldön, valamint versenyképes legyen a tengeri halakkal, hangsúlyozta az elnök.

Együttműködési területek

A modern eszközök és eljárások csak igen kis mértékben honosodtak meg idehaza. A termeléshez kapcsolódó további súlyos probléma a jelentős társadalmi hasznossággal bíró természetvédelmi és vízgazdálkodási funkciók elismerésének hiánya, a kapcsolódó támogatási rendszerek nagyfokú bizonytalansága. Fokozza az ágazat problémáit, ezzel együtt rontja a nemzetközi versenyképességünket a monopolpozíció és a politikai síkon alapuló, rosszul szerveződött vízszolgáltatási rendszer következtében kialakult piaci, gazdasági szempontokat mellőző extrém vízdíjköltség. A problémák és kihívások harmadik csoportját alkotják a haltermelést, halfeldolgozást és halkereskedelmet befolyásoló törvényi szabályozó rendszer folyamatos nemzeti és ágazati igényekhez való igazítási kényszere. Vannak olyan jogszabályok, amelyek a múltban megfelelőek voltak, de a megváltozott körülmények miatt szükséges azok átfogalmazása, és vannak olyan ügyek, amelyek régóta rendezetlenek (pl. egyes vízügyi kérdések stb.) jogszabályi szinten. Meg kell említeni azt is, hogy az ágazat a 2007–2013 közötti uniós tervezési időszakban a Halászati Operatív Program (HOP) mentén az Európai Halászati Alapból (EHA) jelentős támogatásokhoz juthat. Ennek vannak olyan elemei, amelyek az egyes vállalkozások fejlesztéseit érintik, de vannak olyanok is, amelyek az egész ágazatra kihatnak, mint pl. a Közösségi Halá-

szati Tudástranszfer Program, vagy a Közösségi Halmarketing Program.

A halászati ágazat sorsát szíven viselő néhány vállalkozás, szervezet és intézmény az új kihívásoknak való megfelelés érdekében 2010. május 31-én a tagok önszerveződésével, az egyesülési jogról szóló törvény alapján létrehozta a Magyar Akvakultúra Szövetséget (MASZ). A MASZ a haltermékpálya szereplőinek érdekegyeztető fórumaként folytatja tevékenységét, mint önálló jogi személyiségű nonprofit szakmai szervezet.

Interjú az elnökkel

• **Elnök úr, kérdezhetem-e, hogy mi történt az alakuló ülésen? Ön ugyanis az ülést megelőzően azt mondta, hogy sem a sajtó, sem a HAKI nevét nem adja az új szövetséghez, csupán a helyet biztosítja a rendezvénynek.**

– Arnyalnám a kérdésében rejlő kijelentést. Én a nevemet az ágazat megosztásához nem adom, s az intézet sem dolgozik a megosztás irányába. Ugyanakkor határozottan hangsúlyoznám, hogy nem megosztásról van szó, hiszen az alakuló ülésen is kinyilvánítottuk, hogy együtt kívánunk működni a Haltermelők Országos Szövetsége és TermékTanácsával. Mi egy kicsit máshová tesszük az érdekképviseleti munkában a hangsúlyt: az innovációra, a tudás- és technológiatranszferre. Végül is egy olyan alapítói kör ült le egymással, ami őszintén szólva engem is meglepett, s akik az ország étkezési haltermelésének jelenleg az 54 százalékát fedik le. Olyan szakemberek, gazdálkodók ültek le egymással és akartak egyet, hogy ezt korábban nem gondoltam volna. Az alakuló ülésnek tehát ez volt az egyik legfontosabb hozadéka. Csak megerősíteni tudom, hogy azóta sem változott ebbéli gondolkodásunk és tervünk. Közös ügyekben együtt kívánunk működni a régi szövetséggel.

• **Ezt jó hallani, de azért provokáltam az első kérdéssel, mert szerettem volna tisztán látni.**

– Remélem, most már tisztán lát.

• **Igen, és köszönöm a választ. Együttal azt is elmondanám, hogy a Haltermelőknél ugyanaz az álláspontja, mint az Önöké: együtt kívánunk működni az új szövetséggel.**

– Nyilvánvalóan vannak olyan közös ügyek, amelyek nem lehetnek egy szűkebb érdekcsoport érdekei, hanem az egész ágazatnak az érdekei. Ilyen a Halászati Környezetgazdálkodási Program (HKP), a HOP 3. tengelyének pályázati kiírása, mielőbbi beindítása, melyek kidolgozásában elévülhetetlen érdemei vannak a jelenlegi MASZ-tagoknak. Ilyen kérdésekben nem lehet szó

ágazati tudathasadásról, itt együtt kell működni és már most is ezt tesszük.

• **A MASZ céljai – azt gondolom – az ágazat egésze számára elfogadhatóak. Nem lehetett volna ezeket a célokat a régi szövetség keretein belül megfogalmazni és azt megújítva megvalósítani?**

– Szövetségünk vezetésének egyértelműen nem a válasza erre a kérdésre. Többszöri próbálkozás után sem sikerült a teljes megújulás. Úgy gondoljuk, hogy ez a megújulás egy régi, megítélésünk szerint nem jól működő szervezetben már lehetetlen volt.

• **Marad-e a HAKI a Haltermosz tagja?**

– A HAKI nem kíván a Haltermosz tagja lenni, mert nem is volna etikus, hogy a HAKI főigazgatójaként és az új szövetség elnökeként két helyen is tagok maradjunk. A Haltermosz működjön a saját maga által megszabott keretei, partneri körei között. Azt látva, hogy az új szövetség az innovációt kiemelt területként kezeli, nekünk itt van a helyünk. A régi szövetségben azt éreztük és tapasztaltuk, hogy nem kellőképpen foglalkoznak az innovációval, a kutatás-fejlesztéssel és az ágazati modernizációval.

• **De van-e átfedés a tagságok között?**

– Egy tagnál, aki nem tölt be vezető tisztséget egyik szervezetben sem, nem vehető rossz néven a kettős tagság. De úgy gondoljuk, hogy azok részéről, akik tisztséget viselnek valamelyik szervezetben, nem etikus, ha tagként a másik szervezetben jelen vannak.

• **Mely területeken lát további esélyt az együttműködésre?**

– Az említetteken kívül a jog-, a rendeletalkotási folyamatokban látom. Vannak területek, ahol mi ütőképesebbek vagyunk és kevésbé érzem az együttműködés lehetőségét, jóllehet ott sem zárom ki. S csak ismételn tudom, hogy az innovációban, a tudás- és technológiatranszferben erősek vagyunk, s ezt szeretnénk továbbfejleszteni.

• **Végezetül hadd vessem föl, hogy a HAKI ágazati kutatóintézet, amelynek a magyar állam a tulajdonosa. Van-e lehetőség arra, hogy a munkakapcsolat, amely a régi szövetségben kialakult és erős volt az intézet és a szövetség között, továbbra is fennmaradjon?**

– A jelenlegi egy új helyzet. Azt tudni kell, hogy szinte a végsőkéig ellenálltam, hogy az új szövetségben elnökként vegyem számításba, de azt is megértettem, hogy ebben a kényes helyzetben, ha egy objektív, termelői elfogultsággal egyáltalán nem vádolható személy kerül egy mozgalom élére, az megoldást jelent. Egyébként egy évre vállaltam a megbízatást, ez idő alatt sok minden történhet. A HAKI függetlenségét, objektivitását természetesen maximálisan szeretnénk megőrizni. És az, hogy a HAKI nem tag a Haltermosznál, nem azt jelenti, hogy a Haltermosz bizonyos programjaiban, akcióiban az intézetünk nem vesz részt. A HAKI e tekintetben tehát független intézmény.

H. Gy.

Szakmai út Horvátországba

A Haltermosz pontytenyésztő tagozatának horvátországi szakmai útjára az idén június 28. és július 3. között került sor. Az elmúlt évek igazolták, hogy hasznosak a külföldön szerzett tapasztalatok, hiszen ritkán adódik alkalom egy ország haltermelésének teljes keresztmetszetét, vertikumát megismerni. Horvátország halászata nem csupán a szomszédság okán, hanem azért is fontos számunkra, mert lényegesen nagyobb gazdasági súlyt képviselnek, mint mi, és a tengeri halászatuk révén igen gazdag a horvát halpiac termékkálája. Az idei út eseményeit Proity Gyöngyi, a TEHAG-Triton Kft. ügyvezetője vetette papírra.

Az első napi úticélunk szakmai állomása a Kutina telephelyen lévő Ribnjacarstvo Poljana d.d. nevű pontyos tógazdaság volt. Fogadásunkra a gazdaság állatorvosát jelölték ki, aki elmondta, hogy 1902 óta működik a tógazdaság, édesvízi halakat termelnek, melyek 80 százalékát a ponty, 20 százalékát egyéb halak, legfőképpen a csuka, de többek közt amur, compó és a ragadozók teszik ki. A tógazdaság 1200 hektáron fekszik, amelyből azonban 900 hektárt használnak. Évi termelésük mintegy 1000 tonna, ebből 650 tonna a piaci hal, a többi korosztályos hal. A keltető házukat is bemutatták, melyben évi 10 millió pontylárvát, 1,5 millió amurlárvát, 1,5 millió busalárvát, 0,5 millió compólarvát állítanak elő. 1997 óta csak horvát származású halakkal dolgoznak a keltetőházban. 47 alkalmazottja van a cégnek, ebből három agronómus és egy állatorvos.

A telephely újdonsága az angolnatelep, ahol 2006 óta termelnek angolnát, mégpedig holland finanszírozással. A korszerű, kiváló technológiával működő angolnatelepen a 0,3 grammos üvegangolnákat helyezik a nevelőkádakba, ahol szortírozások után 150 grammos nagyságig nevelik őket, majd a holland cég elszállítja a teljes mennyiséget. Az angolnákat francia haltáppal etetik, ezzel elégedettek, s az ára is kedvező (1,5 euró/kg). Vendéglátónk szívesen válaszolt a kollégák feltett kérdéseire és örömmel vette a Haltermosz munkatársainak meghívását Magyarországra. Elmondása szerint kutatási területen van magyar munkakapcsolatuk.

A második napon Zadarban megnéztük a város halpiacát, a harmadik napon a Krka Nemzeti Parkba utaztunk, míg a negyedik napot szabadprogram keretében töltöttük el. Az ötödik napon a szakmai program fénypontja következett: ketreces tonhalfarm tenyésztő megtekintése a Kali telephelyű gazdaságban. Itt szeretném megemlíteni Schmidtne Vizi Hajnalkának, a Haltermosz munkatársának a talpraesettségét, jó szervezői képességét, odafigyelését, mellyel hozzásegített bennünket, hogy zavartalanul élvezhessük a tonhalfarmi kirándulást. A többi utazótársunk talán nem is szerzett róla tudomást, magam is csak azért, mert szobatársak voltunk Hajnival, hogy az utazási iroda kinti képviselője valamilyen, reméljük nem szándékos félreértés folytán az egész napos, 8 órás hajóutunkat 4 órára tervezte, ami jó-

Angolna, minden mennyiségben

formán még arra sem lett volna elég, hogy a farmhoz elhajózzunk. Ez az előző nap délután derült ki, de kedves kollégánknak szerencsére megoldotta a problémát.

Egy szimpatikus horvát kapitány hajózott ki velünk az Adria közepére, a tonhalfarm hajóhoz és ketreceihez. A vendéglátók fejlethetetlen fogadtatásban részesítettek bennünket, már érkezésünkkor finom italokkal és friss tonhalból készült ételekkel vártak bennünket, ettünk japán-horvát szusit és tonhalsalátát is. A ketreces haltenyésztést Japánban fejlesztették ki 30 évvel ezelőtt, majd a technológiát Ausztráliába helyezték át a japánok, még 1988-ban. A déli háború miatt sok horvát emigrált, többek között Ausztráliába is, ahol egy horvát szakember elkezdett foglalkozni a ketreces haltenyésztéssel. A technológiát 1996-ban hozta el Horvátországba, japán támogatással. A farm munkásait 6 hónapra Ausztráliába küldték a technológia elsajátítására. Az első évben, 1996-ban 30 tonna tonhalat sikerült kifogni a tengerből, továbbtartás után ezeket a tonhalakat eladták a japánoknak.

A farmon 150 munkás dolgozik. A friss tonhalat repülőgéppel küldik Japánba. Amerika és Európa japán éttermeibe is exportálnak tonhalat, de japán hajók viszik a készárut, mert ők rendelkeznek a feldolgozási technológiával, amit titok övez. A farm területén a tenger 70 méter mély, a hálók 20 méter mélyen vannak elhelyezve. Kérdéseinkre válaszolva megtudtuk, hogy az államtól bérlik a tengeri területeket, a japánok ismerik a szaporítási technológiát, de titokban tartják, csak az engedélyezett mennyiséget fogják ki a tengerből. A vendéglátóinkat meghívtuk Magyarországra, hogy megismerhessék az édesvízi halgazdaságművészetét!

**Egy ország
személyes
ismerőse**

MAGYAR TAKARÉK

A hazai bank

www.magyartakarek.hu

A Magyar Takarék az a bank, ahol ország-
szerte 1800 fiók munkatársai és ügyfelei
néven szólítják egymást, és a szónak ereje
van. A rugalmas pénzügyi szolgáltatások és
a személyes ismertség nyújtják azt, amit Ön
egy pénzintézettől elvár.

www.magyartakarek.hu